

בע"א (ירושלים) 16972-12-15 - אוויסון בע"מ נ' מדינת ישראל

בע"א (ירושלים) 16972-12-15 - אוויסון בע"מ ואח' נ' מדינת ישראל שלום ירושלים

בע"א (ירושלים) 16972-12-15

1. אוויסון בע"מ

אווה צרפתי

ע"י ב"כ עו"ד חנה בר יוסף ג'ינו

נגד

מדינת ישראל (עיריית ירושלים)

ע"י ב"כ עו"ד מוריה דודי-וייס

בית משפט השלום בירושלים

[23.04.2016]

כבוד השופט דוד שאול גבאי ריכטר

החלטה

לפני בקשה למחוק על הסף בקשה לפי סעיף 6 לפקודת ביזיון בית המשפט (להלן - הפקודה).

מדינת ישראל בשם עיריית ירושלים (להלן - העירייה) הגישה נגד חברת אוויסון בע"מ (להלן - החברה) ונגד הגב' אווה צרפתי, מנהלת ובעליה של החברה (להלן - המנהלת, וביחד - המשיבות) בקשה לפי סעיף 6 לפקודה בטענה, כי החברה אינה מקיימת את צו הפסקת העבודה השיפוטי שהוצא בעניינה בקשר לעבודות בניה ופיתוח בחלקות בבעלות החברה, בבית העלמין "הר המנוחות" בירושלים (להלן - בית העלמין), וכי המשיבות ממשיכות בעבודות בניגוד לצו. הרקע העובדתי

החברה הנה בעלת הזכויות בשתי חלקות בבית העלמין, והיא ביצעה עבודות להכשרת החלקות כדי שישמשו לקבורה. ביום 10.12.2012 הוציאה כב' השופטת זוכוביצקי צו הפסקת עבודה שיפוטי כנגד החברה (תיק עניינים מקומיים מס' 9145/12) (להלן - צו הפסקת העבודה). המשיבות הגישו בקשה לביטול הצו, התקיים דיון, וביום 24.3.2013 החליטה כב' השופטת זוכוביצקי לבטל את הצו שניתן על-ידה לאחר שמצאה כי החברה לא הפרה את תנאי ההיתר שניתנו לה, תוך שנעתרה לבקשת עיכוב ביצוע של החלטתה, מצד העירייה, כך שצו הפסקת העבודה נותר, למעשה, על כנו.

ביום 8.4.2013 הגישה העירייה ערעור על ההחלטה לבית המשפט המחוזי בירושלים (ע"פ 14113-04-13) שנדון בפני כב' השופטת פרידמן-פלדמן. ביום 9.4.2013 הוארך תוקף עיכוב הביצוע שניתן ע"י בית המשפט לעניינים מקומיים. ביום 19.5.2013 קיבל בית המשפט המחוזי את הערעור וקבע כי צו הפסקת העבודה ניתן כדין, ועל-כן אסר על החברה להמשיך ולבצע את העבודות.

ביום 2.7.2013 הגישו המשיבות לבית המשפט העליון בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי (רע"פ 4731/13, כב' השופט שהם). בקשה זו נדחתה ביום 28.10.2013.

במהלך החודשים אוקטובר 2013 עד ינואר 2014, ביצעו פקחים מטעם העירייה ביקורת שטח בבית העלמין, שהעלו, כי בוצעו לכאורה עבודות, בניגוד לצו הפסקת העבודה. במסגרת זו נטען כי הוספו עוד תבניות קברים, בוצעו עבודות בינוי ביחס לגדר אבן, סלילת כביש גישה, וככל הנראה אף בוצעה קבורה במקום..

ביום 12.2.2014 הגיש העירייה בקשה ביזיון לפי הפקודה, שנדונה לפני כב' השופט שטרק בבית המשפט לעניינים מקומיים בירושלים (תיק מס' 1207/14). ביום 16.2.2014 קבע כב' השופט שטרק בהחלטה מנומקת, כי בית המשפט לעניינים מקומיים אינו מוסמך לדון בבקשה, וזו הועברה לבית משפט זה. לאחר החלטה זו, לא התקיימה כל פעילות בתיק.

במקביל, ביום 4.3.2015 הוגש בבית המשפט לעניינים מקומיים בירושלים כתב אישום נגד החברה והמנהלת (תיק מס' 2097/14), הן בגין ביצוע עבודות בלא היתר והן בגין הפרת הצו הראשוני.

ביום 3.8.2015 שבה והגישה העירייה בקשת ביזיון בבית המשפט לעניינים מקומיים (תיק מס' 5356/15), ובסופו של דבר החליטה כב' השופטת אב-גנים ויינשטיין להעביר את הטיפול בבקשה לבית משפט השלום בירושלים, בהמשך ישיר להחלטת כב' השופט שטרק.

בין לבין, במהלך שנת 2015, נערכו ביקורות שטח נוספות בבית העלמין, מהן עלה כי החברה ממשיכה להפר את הצו הראשוני, הן בבניה והן בקבורה ממש.

ביום 8.12.2015 הגישה העירייה את הבקשה לפי פקודת ביזיון בית משפט המונחת לפניי.

רק ביום 16.3.2016, לאחר מתן אורכה, הגיבו החברה והמנהלת לבקשה, תוך שהגישו במקביל בקשה לסילוקה על הסף. בבקשה לסילוק על הסף נטען כך:

א. בית משפט זה נעדר סמכות לדון בבקשה, ויש להעבירה לבית המשפט לעניינים מקומיים אשר נתן את צו הפסקת העבודה לכתחילה;

ב. בית משפט זה מהווה פורום לא נאות, שכן מתקיים הליך פלילי מקביל בבית המשפט לעניינים מקומיים (תיק מס' 2097/14), במסגרתו הוגש כתב אישום, בין היתר בנוגע להפרת הצו השיפוטי, שהעובדות הנטען בנוגע לכך, זהות לעובדות הנטענות בבקשת הביזיון שלפניי;

ג. הבקשה מתייחסת לפעולות שכבר נעשו ואינה צופה פני עתיד, כמצוות המחוקק בהקשר לבקשות ביזיון בית משפט;

ד. העירייה השתתתה בהגשת הבקשה שיהיו ניכר ובלתי מוצדק;

ה. בקשת העירייה לוקה בחוסר תום לב, שכן לא חשפה במלואם את פרטיו של ההליך הפלילי המתנהל במקביל.

ו. יצוין, כי לגופה של בקשת הביזיון, טוענות המשיבות בתשובתן, כי כל הפעולות שבוצעו על-ידן בוצעו כדין והן אינן מהוות הפרה של היתר הבניה או של צו ההפסקה השיפוטי.

ביום 28.3.2016 הגיבה העירייה לבקשה לסילוק על הסף כך:

א. החברה והמנהלת ממשיכות לבצע עבודות בניגוד לצו ההפסקה השיפוטי, לרבות קבורה בפועל;

ב. אין מקום לדחות את הבקשה על הסף, מכיוון שהדבר יפגע באפקטיביות הענישה וייתן יד לקביעת עובדות בשטח בניגוד לדין;

ג. בית משפט זה מוסמך לדון בבקשה;

ד. הבקשה אינה נגועה בשיהוי, ומועד ההגשה נובע מהשתלשלות האירועים כפי שתוארו מעלה;

ה. העירייה גילתה בבקשה את כל העובדות הצריכות לענין לרבות ההליך הפלילי;

ו. אין קשר בין ההליך הפלילי להליך הביזיון.

ביום 5.4.2016 חזרו המשיבות על טענותיהן במסגרת תגובה לתשובת העירייה.

דין והכרעה

הואיל והבקשה לסילוק על הסף טופלה בהתאם לתקנה 241 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, והצדדים הגישו כתבי טענות בהתאם להוראות התקנה, אני מפעיל את סמכותי לפי תקנה 241(ד) שלעיל, ונותן החלטתי בהסתמך על כתבי הטענות מבלי לקיים דיון בבקשה.

לאחר שעיינתי בכתבי הטענות לרבות בנספחים, נחה דעתי כי דין הבקשה להידחות.

ראשית, לשאלת הסמכות - כפי שתיארתי בהרחבה בפרק העובדות, כב' השופט שטרק קבע בהחלטתו מיום 16.2.2014, כי בית המשפט לעניינים מקומיים אינו מוסמך לדון בבקשת הביזיון מהטעמים שפורטו בהחלטה. על החלטה זו לא הוגש ערעור והיא הפכה לחלוטה. בהמשך, במסגרת בקשת הביזיון הנוספת שהוגשה, הפנתה כב' השופטת אב-גנים ויינשטיין לאותה החלטה, וזאת ביום 22.10.2015, וקבעה בהתאם, כי הטיפול בבקשה יועבר לבית משפט השלום. גם על החלטה זו לא הוגש ערעור והיא הפכה לחלוטה. משכך, ובהתאם להוראות סעיף 79 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, אין לבית משפט סמכות זו לדון בשאלת הסמכות שכן:

"(א) מצא בית משפט שאין הוא יכול לדון בעניין שלפניו מחמת שאינו בסמכותו המקומית או העניינית, והוא בסמכותו של בית משפט או של בית דין אחר, רשאי הוא להעבירו לבית המשפט או לבית הדין האחר, והלה ידון בו כאילו הובא לפני מלכתחילה, ורשאי הוא לדון בו מן השלב שאליו הגיע בית המשפט הקודם.

(ב) בית המשפט או בית הדין שאליו הועבר עניין כאמור, לא יעברינו עוד" (ההדגשה הוספה).

בית משפט זה מוסמך, אפוא, לדון בבקשת הביזיון, אך לא בשאלת הסמכות שהוכרעה, הפכה לחלוטה, והיא אינה ניתנת לדיון מחדש בהתאם להוראותיו הברורות של החוק.

שנית, לטענה כי בית משפט זה אינו הפורום הנאות לדון - כאמור, נטען, כי בשל קיומו של הליך פלילי, בין היתר, בגין הפרות הצו הנטענות נשוא בקשה זו, אין מקום לקיים הליך נוסף מקביל, מה גם שבהליך העיקרי נשמעות כעת ראיות. אין מקום לקבל טענה זו. מספר טעמים לכך.

הטעם הראשון, נוגע לכך שצו ההפסקה השיפוטי ניתן מכוח סעיף 239 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 (להלן חוק התכנון והבניה), המורה כך:

"צו הפסקה שיפוטי

239. (א) נעשתה עבודה, או השתמשו במקרקעין, בדרך ובנסיבות שיש בהם משום עבירה לפי סעיף 204, בין שהוגש על העבירה כתב אישום לבית המשפט ובין שטרם הוגש, רשאי בית המשפט לצוות על הנאשם, או על מי שנראה לבית המשפט אחראי לביצוע העבירה, ועל כל מי שעובד בשירותם - להפסיק את העבודה או את השימוש (להלן - צו הפסקה שיפוטי) ותקפו של הצו יהיה עד לביטולו או שינויו על ידי בית המשפט.

(ב) משניתן צו הפסקה שיפוטי או הוגש כתב אישום, רשאי בית המשפט להורות למוסדות התכנון להימנע מלטפל בבקשה להיתר נושא צו ההפסקה או כתב האישום עד לגמר ההליכים בבית המשפט" (ההדגשה הוספה).

עינינו הרואות, כי סעיף 239(א) לחוק התכנון והבניה מציין מפורשות שצו ההפסקה השיפוטי יהא תקף, בין אם הוגש כתב אישום ובין אם לאו, עד לביטולו או שינויו ע"י בית המשפט. הואיל ואין מחלוקת, כי הצו שניתן לא בוטל ע"י בית המשפט המחוזי ובית המשפט העליון, אלא ההיפך, הרי שצו זה הפך לחלוט ויש מקום לאכפו, אם ימצא כי הוראותיו הופרו.

הטעם השני, נוגע לכך שפסיקת בית המשפט העליון הכירה בכך, שאין כל מניעה לקיים הליך של ביזיון בית משפט במקביל לקיומו של הליך פלילי מקביל, שכן תכליות ההליכים שונות. תכליתו של ההליך הראשון היא לוודא אכיפת הוראות שניתנו על-פי חוק ומניעת המשך הפרת של אותן הוראות, ואילו תכליתו של ההליך הפלילי, הנה ענישתית [ר' למשל: רע"א 4876/13 זאהר נ' הועדה המקומית לתכנון ובניה עיר הכרמל (מיום 5.8.2013, פורסם במאגרים), סעיפים 5 ו-11 להחלטה; וכן ראו: אורי גורן, סוגיות בסדר דין אזרחי, מהדורה 11 (2013), עמ' 708]. לא רק זאת, אלא שקיימת פסיקה ספציפית ביחס להליכי ביזיון בהקשר לעבירות תכנון ובניה, בפסק הדין ב-רע"פ 4169/12 דן מיחזור בע"מ נ' מדינת ישראל (מיום 8.7.2013, פורסם במאגרים) (להלן - פרשת דן מיחזור) שם נקבע בפסקה 51 לפסק הדין, כי:

"אכן, התופעה של הפרת דיני התכנון והבניה היא רעה חולה שפשתה במחוזותינו, ובית משפט זה עמד לא אחת על חומרתה (ראו למשל: רע"פ 4357/01 סבן נ' הוועדה המקומית לתכנון ולבניה "אונו", פ"ד נו(3) 49, 59 (2002); רע"פ 3154/11 אליאס נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] בפסקה ח' (15.5.2011)). מבחינה זו, התוצאה שהגענו אליה תואמת גם את הכרתו של בית משפט זה במימדיה המדאגים של תופעה פסולה זו ובחשיבות הנודעת בהקשר זה לביצועם של צווי הריסה וצווים שיפוטיים אחרים במועד שנקבע להם, על מנת למנוע "קביעת עובדות בשטח" (ראו: רע"פ 5986/06 מליאל נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (25.7.2006)). היא אף מתיישבת עם התפיסה לפיה יש לעשות שימוש במכלול הכלים המשפטיים לשם ביעור התופעה, מעבר לאמצעים הקיימים במישור המשפט הפלילי (ראו והשוו: רע"א 327/13 כהן נ' מנהל מקרקעי ישראל, [פורסם בנבו] בפסקה 11 (7.5.2013))" (ההדגשות הוספו).

אמנם, במקרים שהזכרתי דובר בצווים שניתנו לאחר הרשעה, ואולם לא מצאתי להבחין בין מקרים אלו למקרה שלפניי, בו מדובר בצו לפי סעיף 239 לחוק התכנון והבניה, וזאת בשל הרציונל העומד בבסיס פסיקה זו - מתן אפשרות לרשות לנקוט את כל ההליכים האפשריים במטרה לשרש את תופעת הבניה הבלתי חוקית, ומניעת המשך "קביעת עובדות בשטח". הדבר נכון שבעתיים, שעה שמדובר, כאמור, בצו הפסקת עבודה שיפוטי חלוט, שערעורים עליו נדחו בשתי ערכאות, לרבות בבית המשפט העליון.

לא למותר לציין, כי הלכה זו בנוגע להליכי ביזיון ביחס לעבירות תכנון ובניה, הנה חריג לכלל הנוגע לפקודת ביזיון בית משפט, לפיה לא יינקט הליך זה, אלא כ"הליך שיורי" וכחלופה אחרונה, לאחר שמוצו חלופות אחרות וחמורות פחות [ר' בהקשר זה: אורי גורן, סוגיות בסדר דין אזרחי, מהדורה 11 (2013), עמ' 707].

שלישית, לטענה כי הבקשה שהוגשה נוגעת לעבר ואינה צופה פני עתיד - הרי שיש לדחות טענה זו. הבקשה מתבססת על טענות העירייה, ביחס להפרות הצו השיפוטי שבוצעו בעבר, תוך שהסעד המבוקש הוא "לכוף אותן [את המשיבות] לציית לצו הפסקת העבודה השיפוטי באמצעות קנס או מאסר - זאת בדחיפות האפשרית" (ס' 18 לבקשה). דהיינו, הבקשה נועדה להביא לך שאם תתקבל, תביא להפסקת העבודות בניגוד לצו שניתן. הדבר עולה בקנה אחד עם הדברים הבאים:

"הליך לפי סעיף 6 לפקודה, המסמך את בתי המשפט לכוף אדם בקנס או במאסר לציית לצו שניתן על ידיהם נושא אופי מיוחד באשר אין הוא מטיל אחריות פלילית, אך הוא גם אינו הליך אזרחי 'טהור'. ההליך אינו עונשי במהותו, ומטרתו העיקרית היא להביא לאכיפת ההחלטה השיפוטית במבט צופה עתיד. הסנקציה בהליך היא סנקציה של כפיה" (גורן, עמ' 708)

כמו כן, ההליך נועד לאכוף צו או פסק דין בעל אופי אופרטיבי, אשר הוראותיו ברורות, כאשר הנטל להוכיח, כי הופר הצו או פסק הדין, מוטל על מגיש הבקשה. משמעות הדבר היא, כי מוטלות על המבקש להוכיח הפרות צו בעבר, על-מנת שניתן יהיה להטיל סנקציות צופות פני הפרות עתידיות. הואיל ו"מדובר בהליכים מעין פלייליים, וכל ספק בדבר משמעותו של צו בית המשפט צריך לפעול לטובת הנתבע-הנאשם, העומד בחזקתו שלא הפר את הצו" (גורן, עמ' 709). על ההליך להתנהל במהירות וביעילות, ואין מקום להפוך "את הדיון בהם למשפט מלא עם ראיות ועדויות של מומחים כדי להתחקות על כוונתם הקונקרטיים או המשוערת של בעלי הדין" (שם).

סיכומי של דבר, כי מטבעה של הבקשה, עליה להידרש לטענות עובדתיות שבעבר, שאם יוכחו במידה הנדרשת, הרי שיוכלו לזכות את המבקש במתן סנקציה צופת פני עתיד.

רביעית, לטענה בדבר שיהיו בהגשת הבקשה - לא מצאתי מקום לקבל את הטענה, לנוכח מכלול העובדות שציינתי בתחילת החלטתי, המעידות כי העירייה פעלה הן בערכאות השונות והן ב"שטח" בבצעה ביקורות במקום, לכל אורך התקופה הרלבנטית. השתלשלות התיק אינה רגילה, לנוכח ההחלטה שלא לדון בבקשת הביזיון בבית המשפט לעניינים מקומיים, וראיה לכך עולה מבקשות ההבהרה שהגישה העירייה לבית המשפט לעניינים מקומיים, בבקשה לדעת כיצד עליה לפעול (ר' בהקשר זה בקשה והחלטה בתיק מס' 5356/15 מיום 28.10.2015).

חמישית, לטענה בדבר חוסר תום לב מצד העירייה - טענה זו יש לדחות מכל וכל ומוטב לולא הייתה נטענת. העירייה פרשה את מכלול העובדות הרלבנטיות לפני בית משפט זה, לרבות קיומו של ההליך הפלילי. מכאן, שטענה זו נטענה בעלמא.

סוף דבר. אני דוחה את הבקשה למחוק על הסף את בקשת הביזיון שהגישה העירייה, ומחייב את החברה והמנהלת, ביחד ולחוד, בתשלום הוצאות הליך זה בסך ₪ 2,500 לטובת העירייה, ללא קשר לתוצאת בירור בקשת הביזיון. קובע דיון בבקשת הביזיון לפני ליום 1.6.2016 בין השעות 16:00 - 18:00, שבו יישמעו המצהירים מטעם הצדדים, וכן המומחים מטעם החברה והמנהלת. הצדדים יהיו ערוכים לחקירות נגדיות וכן יהיו ערוכים לסיכומים בעל-פה. המזכירות תשלח החלטתי לצדדים.

ניתנה היום, מוצאי שבת, ט"ו ניסן תשע"ו, 23 אפריל 2016, בהעדר הצדדים.